

ความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

Needs for Internal Quality Assurance Operation of Basic Educational Institutions under Roi Et Primary Educational Service Area Office 2

อุทัยพร หินซุย¹, นียดา เปี่ยมพิชนะ²

Ulaiporn Hinsui¹, Niyada Piampuechana²

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2563

Email : u25502559@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 349 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา รองลงมา คือ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

¹ Graduate Student, Master of Education, Major Educational Administration, Northeastern University, Thailand.

² มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

² Northeastern University, Thailand.

*ได้รับบทความ: 10 พฤศจิกายน 2563; แก้ไขบทความ: 24 พฤศจิกายน 2563; ตอบรับการตีพิมพ์: 27 พฤศจิกายน 2563

Received: November 10, 2020; Revised: November 24, 2020; Accepted: November 27, 2020

พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีความสำคัญที่สุด คือ การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2. ข้อเสนอแนะควรมีการพัฒนาการดำเนินงานภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก ควรมีการประเมินนิเทศติดตามโครงการต่างๆ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ควรจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และตัวบ่งชี้ต่อต้านสังคม ควรจัดทำแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมีการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพ

คำสำคัญ : 1. การประกันคุณภาพการศึกษา 2. การประกันคุณภาพภายใน 2. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

The objectives of the research article were 1) to study the needs for internal quality assurance operation of basic education institutions 2) to study recommendations for internal quality assurance operation of basic education institutions under Roi Et Primary Educational Service Area Office 2. The sample group used in the research consisted of the school administrators and teachers under Roi Et Primary Educational Service Area Office 2 with the total number of 349 people. The sample size was determined using stratified random sampling. The instrument used for data collection was a questionnaire. The statistics used for data analysis comprised percentage, frequency, mean and PNI modified index.

The research results were found that: 1. The current situation of internal quality assurance operation of basic educational institutions, in overall, was rated at a moderate level. The desirable condition of internal quality assurance operation of basic educational institutions, in overall, was rated at the highest level. The results of analysis of the needs for internal quality assurance operation of basic educational institutions were found that the most important aspect was the evaluation and examination of educational quality within the schools, followed by the development of the school quality, monitoring the implementation to develop the schools, preparation of self-assessment report, educational standards setting of the schools, preparation of

educational development plans for the schools, the least important aspect was the implementation of educational management development plan of the schools.

2. Recommendations were as follows: There should be a continuous development of the work within the schools in order to be ready for external assessment. There should be monitoring the implementation to develop the schools systematically and continuously. There should be a self-assessment report consistent with educational quality standards and indicators to the organization. There should be a preparation of educational development plans for the schools to be consistent with internal quality assurance of the schools. There should be an implementation of educational management development plan of the schools in accordance with the standards and indicators of quality assurance.

Keywords : 1. Quality Assurance 2. Internal Quality Assurance 3. Basic Educational Institutions

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติให้เจริญรุ่งเรือง เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงกำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน โดยหน้าที่ของรัฐในการจัดการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัยภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่มีหลักการสำคัญคือ ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีรับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัย และเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : 12)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการ

เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ให้ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดกระบวนการเรียนรู้ ต้องบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา และได้กำหนดในหมวด 6 เรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตราที่ 47 ว่าให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยรับผิดชอบจัดและพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562 : 10)

จะเห็นได้ว่าจากรายงานผลการประเมินตนเอง(SAR : Self Assessment)ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2561 พบว่า สภาพปัญหาของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เช่น 1)ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของแผนพัฒนา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาและขาดการตรวจสอบการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 2)ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง พบว่า ยังมีสถานศึกษาบางแห่งขาดการเผยแพร่ ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนทราบ 3)ด้านพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ พบว่า สถานศึกษาบางแห่งยังไม่มีกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ในภาพรวมปัญหาทางด้านการศึกษาที่พบคือ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test : O-NET) ของนักเรียนปี พ.ศ. 2559-2561 ในภาพรวมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนค่อนข้างต่ำต้องปรับปรุงเร่งด่วน ขาดการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในขาดการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ ไม่มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และยังพบปัญหาอุปสรรค ในยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ตัวชี้วัดที่ 5 และตัวชี้วัดที่ 6 ด้านเจตคติของบุคลากรทางการศึกษาต่อการให้ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการนำหลักสูตรสถานศึกษาลงสู่ชั้นเรียนอย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2561 : 32) ดังที่จำนงค์ จันวิจิตร (2559 : ง) ได้ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด คือด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประเมินศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่จะสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

3. ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อนำไปเป็นแนวทางกำหนดนโยบายและแผนการในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขตพื้นที่อื่นๆ ที่มีบริบทและสภาพแวดล้อมคล้ายคลึงกันได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของประเทศชาติให้มีคุณภาพและมาตรฐานต่อไป

3.2 ได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปปรับใช้ในการกำหนดแผนงานและแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 และที่อื่นๆ ที่มีบริบทและสภาพแวดล้อมคล้ายคลึงกันได้

3.3 สถานศึกษาปรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของประเทศชาติต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 336 คน ครูผู้สอนจำนวน 2,394 คน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 2,730 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2562 : 32) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 727-728) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนในการสุ่มที่ .05 ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 42 คน และครูผู้สอน จำนวน 307 คน รวมทั้งหมด 349 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 สถิติพื้นฐานใน

การวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการคำนวณหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น(PNI_{Modified})

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอรัญญิ์ เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X}=3.30$, S.D.=0.16)เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.21) รองลงมา คือ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา($\bar{X}=3.83$, S.D.=0.46) ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา($\bar{X}=1.93$, S.D.=0.21) สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอรัญญิ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด($\bar{X}=4.92$, S.D.=0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา($\bar{X}=4.94$, S.D.= 0.16) รองลงมา คือ การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา($\bar{X}=4.94$, S.D.= 0.15) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.90$, S.D.= 0.21) ส่วนความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียงลำดับความต้องการจำเป็น คือ 1)การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (PNI_{Modified}=1.56) 2)พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ (PNI_{Modified}=1.52) 3) การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (PNI_{Modified}=0.49) 4)จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง(PNI_{Modified}=0.38) 5)การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา(PNI_{Modified}=0.34) 6)การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (PNI_{Modified}=0.29) 7) การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (PNI_{Modified}=0.28)

5.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอรัญญิ์ เขต 2 พบว่า ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาการดำเนินงานภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอกด้านพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ สถานศึกษาควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินนิเทศ ติดตามโครงการต่างๆ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรมีการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและ

ตัวบ่งชี้ต่อต้านสังกัด ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายหลักสูตร สถานศึกษาดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษามีการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพการศึกษา

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษาบางแห่งไม่เปิดโอกาสให้ครูบุคลากร ชุมชน มีส่วนร่วมในการศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ไม่มีการวางแผนที่ดีเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ ไม่มีการนำแผนพัฒนาคุณภาพไปสู่การปฏิบัติเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ไม่มีการควบคุมการประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด และไม่มีการติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จึงทำให้สภาพปัจจุบันการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรินทร์ ภูมิภาค, บุญชม ศรีสะอาด (2563 : 282) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานเพื่อยกระดับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษานาเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ จันทรเสถียร (2554 : ก) ได้ศึกษาการพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน ด้านคุณภาพผู้เรียน ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยปูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพภายใน ด้านคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

6.2 สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความพึงประสงค์ให้

ผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่ง สร้างความตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ควรมีการศึกษามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยการศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสถานศึกษา ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรสร้างความตระหนักและให้ความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาใช้ปรับปรุงและพัฒนา ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ จากสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบจัดและพัฒนาความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ ตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมเชื่อมั่นได้ว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพมาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรินทร์ ภูมิภาค, บุญชม ศรีสะอาด (2563 : 282) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานเพื่อยกระดับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพภายในโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

6.3 ส่วนความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยภาพรวมค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ยเท่ากับ 0.49 โดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ 1) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 2) พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ 3) การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา 4) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง 5) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 6) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 7) การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและเมื่อพิจารณารายด้าน การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สูงเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีค่าความต้องการจำเป็น(PNI_{Modified}) เท่ากับ 1.56 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เช่น ควรมีการควบคุมการประเมินผลการตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด สร้างความตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ควรมีการพัฒนาความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพให้กับครูอย่างต่อเนื่อง ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการเขียน

รายงานการประเมินตนเองให้สอดคล้องกับผลการดำเนินงาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มาตรฐานที่ 3 การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้กับครูอย่างชัดเจน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปารณัท รุจิยากร (2554 : ก) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาลบ้านไผ่ พบว่า มีการดำเนินการ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีการดำเนินการมากที่สุด ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนเทศบาลบ้านไผ่ โดยภาพรวมทั้ง 8 ด้าน พบว่า มีปัญหาในการดำเนินการในเรื่องของ การนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล และการดำเนินการด้านการผลดูคุณภาพการศึกษามีปัญหา การดำเนินการมากที่สุด แนวทางในการพัฒนาประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลบ้านไผ่ ควรมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้ สร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน แก่บุคลากรให้มีความรู้ในเรื่องการจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ความรู้ในเรื่องของการเขียน โครงการและการสรุปประเมินผลโครงการ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการวางแผนและจัดทำปฏิทินในการปฏิบัติงานตามแผนการวางแผนในการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลตามแผน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นแนวทางกำหนดนโยบายและแผนการในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขตพื้นที่อื่นๆ ที่มีบริบทและสภาพแวดล้อมคล้ายคลึงกันได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของประเทศชาติให้มีคุณภาพและมาตรฐานต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 ผู้บริหารใช้ข้อมูลเพื่อกำหนดแผนงานและแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 และที่อื่นๆ ที่มีบริบทและสภาพแวดล้อมคล้ายคลึงกันได้

7.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาปรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของประเทศชาติต่อไป

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

7.3.1 ควรศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

7.3.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอรัญญิ์ เขต 2

7.3.3 ควรศึกษาการพัฒนาารูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอรัญญิ์ เขต 2 ด้านการประเมินผลและ
ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

8. เอกสารอ้างอิง

- จำนงค์ จันวิจิตร. (2559). การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการ
มีส่วนร่วมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปารณัฏ รุจิยากร (2554). แนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา:
กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาลบ้านไผ่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การ
บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วัชรินทร์ ภูมิภาค, บุญชม ศรีสะอาด. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานเพื่อยกระดับการ
ประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วารสารมหาจุฬานาครทรรศ. 7(6). 281-294.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอรัญญิ์ เขต 2. (2562). แผนปฏิบัติการประจำปี 2562.
อรัญญิ์ : ฝ่ายนโยบายและแผน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอรัญญิ์
เขต 2.
- _____. (2562). มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน.
อรัญญิ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอรัญญิ์ เขต 2.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York : Harper
and Row Publications.

9. คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งที่กรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำ
อย่างดียิ่งจาก ดร.นิยดา เปี่ยมพิชนะ อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.วานิช ประเสริฐพร คณบดี คณะศึกษาศาสตร์
ดร.วิเชียร รุญญิ์ ประธานหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณา

ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้ศึกษาค้นคว้า ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมาในที่นี้ด้วย ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้ข้อเสนอแนะด้วยดีเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 อีกทั้ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นผู้ที่ทำให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะจากประสบการณ์การบริหารงานที่เป็น ประโยชน์ ให้กำลังใจในการทำวิจัยเสมอมาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการ เก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการส่งเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดในการศึกษาครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างสมบูรณ์ ครบถ้วนด้วยดี และศึกษานิเทศก์ในจังหวัดร้อยเอ็ดทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ด้านข้อมูลสำหรับการวิจัยในทุก ระยะอันมีคุณค่ายิ่ง ขอกราบขอบพระคุณ ผู้เป็นบิดาคณพ่อบุญบิ ปิตาระติ ผู้เป็นมารดาคุณแม่บัวลา ปิตาระติ ที่เป็นแรงผลักดันและกำลังใจ จนนงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คณาจารย์ของมหาวิทยาลัย ที่ให้การสนับสนุนใน การศึกษาวิจัย ประโยชน์อันเกิดขึ้นจากผลการวิจัยนี้ ขอมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร การศึกษาของชาติเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพทางศึกษาให้มี มาตรฐานยิ่งๆ ขึ้นไป และขอระลึกถึงและขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งไว้ในโอกาสนี้